

Klub kaktusářů Plzeň

založen 1965

Zpravodaj č. 3

květen 2018

19. ročník

Vážení přátelé,

čeká nás nejdůležitější klubová akce roku - výstava. Dovolujeme si Vás touto cestou oslovit a požádat o spolupráci v naplnění výstavní plochy, pokrytí služeb a s propagací výstavy. Je to jedinečná příležitost, jak prezentovat kaktusářeni mezi laickou veřejností, jak dát vědět o činnosti našeho klubu a přímo oslovit zájemce o členství v klubu.

Pro letošní rok jsme se rozhodli zrušit vylepování plakátů prostřednictvím reklamní agentury. Vynaložené prostředky již přesahují více než 10 tis korun a přínos se zdá být minimální. O to více bychom Vás chtěli požádat, abyste s propagací pomohli ve vašem okolí. Připravili jsme malé letáčky i velké plakáty, které budou k dispozici na květnové a červnové schůzi a ke stažení na našich internetových stránkách. Vhodné je vyvěšení například v zaměstnání na podnikové nástěnce, v bytovém domě nebo v místním obchodu. Jen prosím dbejte na skutečnost, že plakáty nelze svévolně vylepovat na veřejném prostranství a vždy je třeba mít svolení majitele.

Díky Vám všem, kteří aktivně s výstavou každý rok pomáháte. Výstava kryje podstatnou část našeho rozpočtu a právě díky Vaší pomoci umožňuje bezproblémovou a pestrout činnost klubu. Pevně věříme, že tomu bude tak i letos.

výbor Klubu kaktusářů Plzeň

1/ Program členských schůzí

měsíc	přednáška	téma	tombola	nedělní návštěva
květen 2018	Jaroslav Šnicer a spol.	Po Mexiku s Jirkou Krechovským	Procházka	Vaněček, Plzeň
červen 2018	Milan Douděra	Mexiko 2017	Benda	Procházka, Černice
září 2018			klubová	Kolokvium

2/ Společenská kronika

Na konci dubna oslavil 75. narozeniny náš dlouholetý člen Jaroslav Souček, který dlouhá léta aktivně působil ve výboru klubu a přispěl k výraznému rozvoji klubu, za což mu moc děkujeme.

V květnu oslaví 70. narozeniny paní Vlasta Matějková.

V červnu oslaví 70. narozeniny Vladimír Steiner, který je jedním ze zakládajících členů klubu a je tedy pamětníkem prvopočátků našeho klubu.

Na konci června oslaví 60. narozeniny paní Nina Trojanová.

V srpnu oslaví 70. narozeniny Petr Pražma.

Všem jubilantům blahopřejeme a přejeme pevné zdraví a hodně spokojenosti v osobním životě i při naší společné zálibě.

3/ Nedělní návštěvy

V březnu jsme navštívili Milu Hájka v Třemošné. Bylo nádherné počasí, přijelo více než 20 návštěvníků. Jaro bylo cítit ve vzduchu, kvetly turbiňáky i mamilárie. Netušili jsme, že je to na dlouhou dobu poslední pěkný jarní den a že nás ještě pěkně potrápí mrazy.

V dubnu jsme navštívili Václava a Helenu Rousovi v Klabavě. Vašek má velký topený skleník, a tak, i když se jaro letos pořádně opozdilo, bylo už co obdivovat, stejně tak jako v sukulentním skleníku Heleny.

V květnu navštívíme sbírku Honzy Vaněčka, který má sbírku v zahrádkářské kolonii v Lobzích, kam je uzavřený přístup. Je tedy potřeba se sejít v jeden okamžik, aby si nás mohl najednou vyzvednout. Sraz je tedy v neděli 13. května v 10:00 v Lobzích u vchodu do Kolonie B z ulice Sluneční (strana od konečné trolejbusu).

V červnu se sejdem u Václava Procházky v Plzni - Černicích na adrese K Brdci 1. Václav má krásné kaktusy, ale v jeho sbírce jsou také hojně zastoupeny sukulenty, což v našich končinách není až tak zvykem. Zároveň zde proběhne vyúčtování výstavy. Sraz je opět v neděli a to 17. června od 10:00 hodin přímo na místě.

4/ Zájezd Klubu kaktusářů Plzeň 2018

Zájezd je od března prakticky vyprodán, může se ale stát, že se někdo na poslední chvíli nebude moci zúčastnit. Pak dostanou šanci po domluvě s pokladníkem Karlem Sladkým náhradníci. Vše je naplánováno a bylo již s předstihem prezentováno v minulém čísle Zpravodaje. Jen připomínáme sraz na parkovišti u „Bohemky“ dne 19. května a odjezd v 6:45. Na nikoho se nečeká, snad jen na řidiče autobusu.

5/ Výstava Klubu kaktusářů Plzeň 2018

Letošní výstava se koná od soboty 9. června do středy 13. června na tradičním místě „U Zvonu“ a bude opět součástí Plzeňského historického víkendů. I přesto, že se v posledních letech počet vystavujících mírně snížil, patří naše výstava k nejlepším v republice a je hojně navštěvována nejen kaktusáři z Plzně a okolí. Prosíme naše členy, aby v rámci svých možností pomohli s propagací výstavy (letáčky je možné vyzvednout na schůzi případně stáhnout z webu), se stavbou výstavního foliáku, s pokrytím služeb a samozřejmě s výstavou samotnou. Na výstavu jsou vítány i malé kolekce, stejně jako je možné přinést do prodeje třeba jen jednu bedýnku kaktusů. Jen prosím pamatujte na to, že nejprve je třeba vystavovat a teprve pak je možné prodávat.

Stavba foliáku v pátek 8. června od 16:45 na místě u „U Zvonu“.

Svoz kytěk na výstavu je možný od pátku 21:00 do soboty 7:00 hodin.

Ukončení výstavy: středa 13. června v 17:00. Prosím počítejte všichni s pomocí při likvidaci výstavy. I malá pomoc je vítána, je potřeba nejen rozebrat a naložit foliák, ale také poklidit stoly, posbírat odpadky apod. A na to není třeba velké fyzické zdatnosti, jen trochu času navíc.

Pevně věříme, že se s Vaším přispěním letošní výstava opět vydaří.

6/ Plzeňské kaktusářské Kolokvium 2018

V sobotu 15. září se od 9:00 do 13:00 hodin koná naše již tradiční **Plzeňské kaktusářské kolokvium**, tentokrát zaměřené na další pěstitelské téma „**O pikýrování, sázení a přesazování**“. Krátké přednášky přislíbila řada kaktusářů, např. Honza Müller, Milan Douděra, Honza Čáp, Filip Jelínek, Zdeněk Jára, Pavel Peregrin, Jirka Vinař a účast v diskuzi řada dalších.

Někteří přednášející jsou ještě v jednání, proto prosím sledujte naše internetové stránky, kde bude v brzké době uveden finální program. Samozřejmě bude sobotní dopolední burza rostlin, stejně tak jako neformální „Setkání přátel plzeňského fóra“ v předvečer Kolokvia v pátek 14. září od 18:00 ve sbírce Jiřího Musila a den otevřených dveří v plzeňských sbírkách v sobotním odpolední. Věříme, že si najdete čas, podpoříte tuto naši prestižní akci a zúčastníte se symposia v hojném počtu.

7/ Nové knihy v klubové knihovně

Mammillaria, John Pilbeam

Mammillaria, jeden z největších rodů kaktusů, dostal moc pěknou publikaci. Kniha obsahuje spoustu krásných fotografií z nalezišť, ale i obrázky kulturních rostlin. Jsou zde popsána místa výskytu i jednoduché popisy biotopů. Rod Mammillaria je dnes u kaktusářů trochu „odstrčen“, ale po pozorném prohlédnutí této publikace si opět své krásné mamilárky „oprášíte“ a dáte na přední místo ve svém skleníku. V neposlední řadě, pokud má někdo nejasnost s určením, je tu úžasná možnost si svou mamilárku dohledat a určit. Pro podporu popularity tohoto rodu je tato kniha jako zrozená. Moc doporučuji.

Luboš Loose

Die Echinocereus triglochidiatus Gruppe

Kniha kolektivu autorů vydaná roku 2015 navazuje na sérii předešlých publikací o jednotlivých skupinách echinocereusů od autorů Arbeitsgruppe Echinocereus. Nabízí velmi obsáhlé množství informací zevrubně popisujících echinocereusy skupiny triglochidiatus.

Kniha má 264 stran, je v německém jazyce a znalost němčiny je pro podrobné studium vhodná. Obsahuje spoustu obrázků rostlin na nalezištích, detailní fotografie i kresby rozlišovacích znaků včetně makrosnímků semen a trnů rostlin i trnů plodů, srovnávací tabulky a mapky výskytu jednotlivých poddruhů. Je proto srozumitelná i méně jazykově vybaveným čtenářům. Malá část knihy je věnována i pěstování a množení rostlin v kultuře.

Die Echinocereus coccineus Gruppe

Kniha kolektivu autorů vydaná roku 2017 je nejnovější publikací v této sérii. Je podobně koncipovaná jako předešlé publikace a je úměrně množství druhů ve skupině coccineus rozsáhlejší. Kniha má 560 stran a je v německém jazyce.

Miloslav Hájek

8/ Výstava Klubu kaktusářů Rokycany

Klub kaktusářů v Rokycanech, pořádá ve dnech 2. 6. - 4. 6. 2018 od 8h do 18h v Sokolovně v Rokycanech výstavu kaktusů a sukulentů. Těšíme se na kamarády ze z Plzně.

Kaktusy proti hladu

V rámci světového boje proti hladu, především v neúrodných oblastech, se výzkumníci zabývají možnostmi využití kaktusů a jejich plodů jako zdroje výživy. V Karibské oblasti a Mexiku je na plantážích pěstován *Hylocereus undatus*, jehož plody jsou nazývané dračími plody a jsou prodávány pod jménem Pitahaya. Kromě obvyklých červených plodů jsou pěstovány též žluté dračí plody pocházející ze *Selenicereus megalanthus*.

Jako potravina jsou využívány opuncie, jejichž vařené mladé části jsou prodávány pod názvem „nopalitos“. Plody opuncí znají i Evropané jako lahůdku, běžně prodávanou v obchodech. Domorodci používají dále *Cereus jamacaru*, *Melocactus zehntneri* a *Pilocereus gounellei*, jejichž

části po zbavení trnů vaří jako zeleninu nebo míchají s melasou nebo cukrem na sladkou pastu. Ta se následně používá jako náplň do bonbonů.

Vladimír Steiner

Je reálné zachovat kaktusy ve sbírkách pro účely jejich ochrany?

(k fotografií na zadní straně tohoto Zpravodaje)

V kaktusářství dnešní doby se začínají stále více projevovat dva směry. Ten první klade důraz na botanickou hodnotu pěstovaných rostlin a ten druhý na estetiku. Směr zdůrazňující botanickou hodnotu hledá materiál s evidovaným původem, nejlépe se sběrovým číslem, přičemž deklarovaným záměrem je vytvořit záložní populace ve sbírkách, ze kterých by se daly případně zničené přírodní populace obnovovat.

Zkusme definovat co je botanická hodnota. Navrhuji tuto stupnici:

- a) Rostlina z naleziště a materiál z ní vegetativně namnožený. Botanická hodnota je nejvyšší, protože je to jedinec pocházející z přírody, který obstál v přírodní selekci, tedy způsobilý žít na nalezišti.
- b) Rostlina vypěstovaná ve sbírce z importních semen (IS). Je vypěstována z materiálu z přírody, ale neprošla přírodní selekcí. Místo toho prošla selekcí na schopnost tolerovat podmínky sbírky. Má to řadu stupňů, ten první je schopnost vyklíčit na použitém výsevním substrátu při daném výsevním způsobu. V teoretickém případě, že vyklíčí vše a vše se povede dopěstovat, budou mezi semenáčky i ty způsobilé žít na lokalitě. Blbý je, že nepoznáme, které to jsou. Pak přijde pikýrování, kdy se vyřazují jedinci, co špatně rostou, ovšem nevíme, zda by titíž nerostli v přírodě lépe než ti, co ve sbírce rostou skvěle. Nakonec přijde kaktusář a vybere k dalšímu množení pár kytek dle vlastní úvahy. Zde již vůbec není zaručeno, že mezi nimi bude alespoň jedna rostlina způsobilá žít na lokalitě.
- c) Rostlina vypěstovaná z F1 z IS - tam proběhl výše popsáný proces ve dvou generacích, tedy pravděpodobnost rostliny způsobilé žít na nalezišti je ještě daleko nižší.

U dalších generací, jako F2 nebo F3 z IS už nemá cenu o botanické hodnotě mluvit, protože pravděpodobnost, že mezi nimi bude rostlina způsobit život v přírodě, se blíží nule.

Co jsem psal výše, platí pro rostliny, tedy pro fenotyp. Plyne z toho např., že snaha obnovovat nebo posilovat přírodní populace rostlinami vypěstovanými v kultuře má velmi malou naději na úspěch. Genotyp se výběrem nemění zdaleka tak rychle, a tedy i ze semen rostlin z kultury mohou vzejít jedinci, kteří na lokalitě obstojí a pro případnou obnovu populace v přírodě lze použít semena vypěstovaná v kultuře, ovšem nejlépe na importech, nejvýše na rostlinách z IS.

Chci upozornit, že i z importních semen vzcházejí rostliny se znaky pro přežití v přírodě nevhodnými. Typickým takovým znakem je předčasná květoschopnost, viz obrázek *Lobivia ferox* v. *longispina* (na zadní straně Zpravodaje) ze semen od Santa Catalina, Jujuy. Vykvetla v létě ve foliáku, od jara zalévána. Všimněte si, jak vypadá ve srovnání s těmi nekvetoucími. V přírodě tento druh kvete na konci období sucha, které je 9 měsíců dlouhé a nejméně stejně teplé jako naše léto. Takovéto předčasné kvetení by tento kus spolehlivě vyřadilo z reprodukce.

A teď si upřímně přiznejte: Vyhodili byste tento a v pořadí druhý, případně třetí kvetoucí kus nebo je hrdě zařadili do sbírky - jsou přece z IS, a jejich semínka jakožto botanicky hodnotná (F1 z IS) dále šířili? Obávám se, že těch, co by je vyhodili, je prokletě málo...

Nezkoušel jsem, jak dlouho trvá zprznit genofond takovýmto výběrem u *Lobivia ferox*. Nicméně mám zkušenosti s různými SB a DJF sběry *Echinocereus triglochidiatus*, začal jsem s nimi v letech 1995-96. Některé jsem znovu objednal po r. 2000 a většinu už nemám, protože mi ty nové přišly divné. Měly menší stonky a často kvetly dříve než o 10 let starší kytky se stejnou sběrovkou. Víím, že na konci 90. let přešli američtí dodavatelé od sběru semen v přírodě k jejich pěstování, případně nákupu od jiných pěstitelů, ale nečekám, že by za 8 let už ze semen vypěstované matky přerostly tak, že by se musely obnovit, a proto se domnívám, že výběr na předčasnou květoschopnost se u triglochidiátů projevil už ve F1 generaci tak, že to jsou skvělé okrasné rostliny do sbírek ve srovnání s těmi z IS, ale podobají se jim jen vzdáleně.

Zdaleka ne všechny kaktusy mají stejnou strategii ochrany před suchem jako *Echinocereus triglochidiatus*. Mnohé mají dokonce přímo opačnou – tvoří velice malá těla, kvetou velice záhy a před suchem a případně i býložravci se chrání zatažením do země. Zatímco výběr na předčasnou květoschopnost případně i na jiné vlastnosti je na vůli pěstitele, výběr na dobrý růst v podmínkách sbírky je nevyhnutelný.

Co z toho plyne? Pokud chceme ve sbírkách kaktusy opravdu co nejbližší těm v přírodě, tak opatřovat importní rostliny a ty z IS jako oko v hlavě, nebát se vegetativního množení a hlavně, udržovat pečlivou evidenci pěstovaných rostlin. Bohužel, mnoho těch přerostlých notokaktusů, lobivií a mammilarií, které jsme vyházeli, aby bylo místo pro semenáčky s polním číslem, byly ve skutečnosti vegetativně rozmnožené importy z populací, které dnes možná už ani neexistují a staly se tak obětí naší nepořádnosti projevující se ztracenými nebo nečitelnými jmény.

Milan Kůrka

Sbírkový slovník: *Didierea* Baillon

(k fotografií na zadní straně tohoto Zpravodaje)

Rostliny tohoto rodu (čeleď *Didiereaceae*) jsou nedílnou součástí madagaskarského trnitého buše na jihu a jihozápadě Madagaskaru. Existují vlastně jen dva druhy: *Didierea madagascariensis* s *Didierea trollii*. Tyto rostliny mohou dorůst až šestimetrové výšky a tvoří zvláštní rozložitě stromy s tlustými větvemi. Celý rod dostal jméno podle Alfreda Grandidiera, francouzského sběratele, objevitele a průkopníka, působícího na Madagaskaru (1836 – 1922). Celá čeleď *Didiereaceae*

zahrnuje celkem 4 rody, kromě zmíněné *Didierea* ještě *Decarya*, *Alluaudopsis* a *Alluaudia*. U rodu *Didierea* je hlavně v období sucha a tedy bezlistém stavu zřetelná tzv. konvergence – podobnost s cereusovitými kaktusy.

Dříve se didiery často roubovaly na podnož *Alluaudia procera*, bylo to hlavně z důvodu nedostatku rostlin, kdy se využívaly vrcholové řízky jedné velké rostliny. Ty dokáží být docela vzrůstné a ne každému se vejdou do skleníků. Dnes už se dají sehnat za rozumné peníze pravokořenné semenáče, které v teplejším skleníku či bytě bez problémů rostou do krásy (a také do velikosti).

Radka Matulová

Top kytky

(k fotografií na zadní straně tohoto Zpravodaje)

Aloe ferox

Snad ve všech větších sbírkách kaktusů jsou zastoupeny rostliny rodu *Aloe*. Léčivá Vera, krásná *Arborescens*, velká *Dichotoma*, madagaskarské miniatury, píchavá *Ferox* a mnoho dalších. Hlavně velké aloe, čím jsou starší, tím jsou krásnější. Bohužel s věkem přichází i problém. Rostliny se stávají velikými a jejich stěhování na zimoviště náročné. To je i případ nádherné *Feroxky*, která opustila Rokycany a zabydlela se v Záluží.

Rostlina byla pořízena v sedmdesátých letech od pana Karla Karmazína. Historický Sborník kaktusářů o něm píše: „Jedná se o jednu z největších a nejkrásnějších sbírek u nás v třicátých letech. Původní skleník a pařeníště se nacházely v Letech u Řevnic. Byla to ideální poloha v zákoutí Berounky u nedalekého Karlštejna. Bohužel za války se začala tato sbírka drobit. Krásné velké cereusovité kaktusy nevydržely dvojí stěhování majitele, ale i dál se bylo na co dívat.“ Pan Karel Karmazín, byl dlouholetým členem Spolku kaktusů a sukulentů v Evropě. Jako nejstarší člen (ve svých 92 letech), byl pozván do Londýna na výročí spolku. Bohužel tehdejší zřízení mu vycestovat nepovolilo.

Než se *Feroxka* přišla podívat na kamarádky do Záluží, dlouhá léta (40-50let) žila u váženého pana doktora Jirky Vacovského. Po ledových mužích, cestovala aloe pár metrů - ze střešního skleníku na venkovní terásku. Zde měla celodenní péči sluníčka a přírodní zalévání až do prvních chladných dnů. Pak cestovala zpět. Zalévaná byla jen tím, co spadlo z nebe a to jí udělalo moc dobře. Aloe narostla v kompaktní, silnou, modrou růžici, kmen je široký a pevný. Tak to má být.

V jižní Africe (oblast Kapsko), narůstají *Feroxky* až do tří metrů. Jsou to dominanty krajiny. Spousta kaktusářů se těší, až vykvete gruson. Měl bych stejnou radost, kdyby nás tato top kytky odměnila květem. Moc si ji cením.

Luboš Loose

Cesta za *Mammillaria hermosana*

(k fotografií na titulní straně tohoto Zpravodaje, foto Zdeněk Vaško)

V roce 2016 naše cesta Mexikem směřovala více na západ, než je obvyklé, konkrétně do státu Zacatecas. Jedním z důvodů byla právě nedávno popsaná *Mammillaria hermosana* (2014). Za Moctezumou se krajina začala měnit v jednu velkou rovinu. Na pozemcích se tu obvykle pase dobytek nebo něco pěstuje. Naše cesta směřovala do Municipio Villa de Cos. Za vesničkou Hernández byla nutná „čůrací“ zastávka. Zápach chciplého psa a všudypřítomný komunální odpad mě utvrzoval, že tady hledat kaktusy asi nemá cenu. Jaké bylo ovšem překvapení, když Jirka M.

objevil první *Echinomastusy*, konkrétně se jednalo o *Echinomastus unguispinus* v. *lauri*. Brzo jsme nacházeli další kytky, např. *Coryphantha poselgeriana*, *Echinocactus horizionthalonius*, *Ferocactus latispinus*, a další. Zajímavá byla přítomnost *Coryphantha macromeris*, která se zde nacházela na hranici areálu svého výskytu. Zamířili jsme po silnici Zacatecas-Salttillo k vesničce Vista Hermosa. Cestou jsme měli ještě jeden tip u El Rucio, bohužel to byla mylná informace a tak jsme pouze bloudili křovím, kde nebyl ani trn. Každopádně milá krajinka a příjemný nocleh nám to vše vynahradil. Další den jsme již směřovali na známou lokalitu u El Encino. Zkusili jsme první kopeček, který nám padl do oka. Našli jsme pár zajímavých kytek, např. pěkný *Echinofossulocactus* (nejspíš *violaciflorus* nebo *dichroacanthus*, podle J. Záhory). Po chvilce jsme našli i první rostlinu *Mammillaria hermosana*. Když nám trochu padla do oka, brzo jsme našli další. Jenže na to, že nás bylo celkem sedm, tak jsme asi po dvou hodinách našli celkem 6 rostlin.

Pokračovali jsme na sever. Natěšení z nálezů jsme brzo udělali další zastávku. Hned u cesty nás potěšila kvetoucí *Neolloydia conoidea*, což na říjen není moc obvyklé. Nacházeli jsme další rostliny, jako *Mammillaria chionocephala*, *Echinocereus pectinatus* nebo první na této cestě *Thelocactus hexaedrophorus*. Milovníky *Echinocactus horizionthalonius* by jistě potěšily místní krásně vytrněné rostliny. Po chvilce ale někdo z nás prohlásil: „Tady je *hermosana* taky“! (foto níže). Sklonili jsme hlavy, zarazili oči více do země a po krátké době jsme našli poměrně značné množství těchto rostlin. Právem jsme si označili lokalitu jako “plzeňskou“.

Mammillaria hermosana, Felipe Carrillo Puerto, Zacatecas (foto J. Musil)

Mammillaria hermosana (Lizen, Hoeve & Mart.-Aval.), byla dříve známá jako *Mammillaria schrottii*, distribuována v evropských sbírkách okolo roku 1988. Jedná se o malý druh rodu *Mammillaria* patřící do skupiny *Mammillaria lasiacantha*, se kterou je snadno zaměnitelná. Hlavní odlišnost je zejména v plodech, které jsou ukryté hluboko v těle rostliny, mnohdy v úrovni terénu, v době sucha i pod, zatímco *Mammillaria lasiacantha* červené plody vystřkuje ven. Autoři nového popisu, Linzen, Hoeve et Martínez-Ávalos, umístili tento druh do série *Herrerae* spolu s *Mammillaria sanchez-mejoradae* a *Mammillaria roemeri*. Podle informací Miloslava Hájka, ale i tyto rostliny nakonec vytlačují plody ven jako *Mammillaria lasiacantha*. Možná je to dáno napitím rostliny. Nakonec to s tou příbuzností k *Mammillaria roemeri* a *sanchez-mejoradae* není stále tak jisté a příbuznost bude možná ještě předmětem zkoumání.

Prvotní popis mluví o dvou populacích s poměrně malým počtem. Typová lokalita se nachází v Municipio Villa de Cos, Zacatecas, u zmiňované vesničky Vista Hermosa, nebo Puerto Madero, další dvě asi 60 km východně v Municipio Mazapil.

Ani pro české kaktusáře není tato rostlina zcela neznámá. Ještě než v roce 2014 vyšel popis *Mammillaria hermosana*, skupina ve složení Jiří Valoušek, Roman Čermák a Zdeněk Vaško našli tuto malou mamilárii poblíž osady La Abundancia a Carril El Fresno. Tato rostlina byla zprvu přiřazována k *Mammillaria gasseriana*. Diskuze na toto téma se oživila v roce 2012 na plzeňském fóru. V roce 2013 navštívila lokalitu další česká skupina a v té době se již začala tato rostlina šířit i do našich sbírek pod označením VZD 1181 El Encino. Tato lokalita se nachází asi 20 km severozápadně od Vista Hermosa. Později byla ovšem nalezena další místa, např. u San Felipe. Plzeňská výprava pak posunula hranice ještě severněji až k Felipe Carrilo Puerto. Z výše uvedených informací vyplývá, že se jedná o druh rozšířený na poměrně velkém území. Dá se předpokládat, že budou existovat i další místa.

Jedná se o malé rostliny dorůstající průměru max. 3,5 cm. Charakteristické jsou její pektinátní trny, které chrání rostlinky před ostrým sluncem a v zimě naopak před mrazem. Velmi atraktivní jsou bílé květy se středovým růžovým proužkem. Kvetě brzo z jara. V době sucha se obtížně hledá, jelikož se zatahuje do země, někdy i pod úroveň terénu. To potvrzují informace další české skupiny z května 2017, kdy na původní lokalitě u La Abundancia a El Encino nenašli jedinou rostlinu. To by byla ovšem ta lepší zpráva, druhou možností je, že rostliny někdo vysbíral.

Mammillaria hermosana se zatím řadí v našich sbírkách spíše mezi ty vzácnější. Slovo “hermosana“ je odvozeno podle nedaleké vesničky Vista Hermosa. Znamená rovněž v překladu – hezká, pěkná, krásná. Vzácnost je ovlivněna zejména nedostupností semínek. Jsou asi 1 mm velká a dobře ukrytá v těle rostliny. Dostat se k nim není úplně snadné, a pokud se to povede, není jich moc. Musíme být přitom velmi opatrní, abychom nepoškodili rostlinku. Klíčivost je poměrně dobrá, rozhodně lepší než např. u *Mammillaria theresae*. Rostlinky dobře rostou na vlastních kořenech, přestože původní zdroje tvrdily, že *Mammillaria schrottii* je obtížně pěstovatelný druh. Pro rychlé namnožení je vhodné roubování, např. na *Peresiopsis*, kde rychle narůstá a odnožuje.

Poděkování: Na závěr bych chtěl poděkovat Jiřímu Valouškovi, Zdeňku Vaško, Miloslavu Hájkovi a Jiřímu Musilovi za poskytnuté fotografie a informace k článku.

Henryk Sikora

Zdroj:

1. Linzen, Hoeve & Mart.-Aval. “*Mammillaria hermosana spec. nov. - ein neues Mitglied der Reihe Herrerae Lüthy (Mammillaria hermosana spec. nov. - a new member of series Herrerae Lüthy)*”, Mitteilungsblatt des Arbeitskreises für Mammillarienfreunde, 38, 1/2014
2. “*Mammillaria hermosana*”, Mammillaria of the Month, 09/2014
<http://www.mammillaria.net/index.php/mamm-info/14-mamm-of-the-month>
3. “*Mammillaria hermosana*”, 14 Nov 2005, 05 Mar 2018
http://www.llifle.com/Encyclopedia/CACCTI/Family/Cactaceae/32495/Mammillaria_hermosana
4. J. Valoušek “*Mammillaria hermosana*”, Fórum, KK Plzeň, 1/3/2012, <http://kkplzen.eu/>

Paměti píše Václav Pittr

Vlasta Šperlová

Ještě jednou se musím vrátit do roku 1969, kdy jsem byl na vojenském cvičení v Plzni na Světovaru a sice proto že jsem zde poznal nejenom vynikajícího kamaráda Václava Korandu, ale ještě jeden

velice skromný kaktusář se mi tam ozval, a sice Honza Vacík. Strašně se omlouval, že jich má jen pár za oknem, ale že k nim má velice dobrý vztah, ale nemůže si to v paneláku dovolit. Zřejmě asi i jeho manželka v tom měla určitý podíl.

Jednou se mi ale svěřil, že má příbuznou ve Staňkově a ta že má na zahradě plný skleník kaktusů. V tu ránu jsem zareagoval a celý zbytek cvičení jsem Honzovi nedal pokoj, a aby domluvil návštěvu u jeho příbuzné. Až později z něho vypadlo, že se jedná o Vlastu Šperlovou, která tyto rostliny pěstuje s matkou, paní Josefou Šlajsovou. To už jsem tak trochu byl v obraze, protože obě tyto ženy jezdily na schůze do Plzně a s námi pravidelně jezdily i na zájezdy. Ale protože jsem u nich ve skleníku nebyl, tak to pro mě bylo maximálně zajímavé. Ve Staňkově měl rostliny i můj vynikající přítel Vašek Mastný a to byl důvod spojit tyto návštěvy v jednu.

Nastala chvíle, kdy jsme s trabantem vyrazili do Staňkova. Honza dobře věděl, kde obě příbuzné bydlí, takže nebyl žádný problém s hledáním. Obě ženy nás velice mile přivítaly. Šli jsme se podívat především na kytičky. Klasický skleník stál za barákem, byl na onu dobu dobře provedený a plný rostlin. Protože děvčata byly menšího vzrůstu, tak i návštěvník se musel podířdit výšce skel a ač chtěl nebo ne, musel být ohnutý nad rostlinami a tak je i dobře viděl.

První dojem, nežli jsem se zorientoval, působil tak, jako kdyby mezi rostlinami bylo zrcadlo. Co bylo vpravo, to samé bylo vlevo. Na dotaz, proč tomu tak je, mi bylo odpovězeno, že vlevo jsou rostliny Vlasty a na druhé straně maminky. Perfektně rostoucí rostliny si byly podobné jako vejce vejci i velikostně.

Nyní jsem si teprve uvědomil, že když jsme jezdili po zájezdech a děvčata Šperlů s náma, tak že kupovaly stejné rostliny, každá po jedné. Chraň pánbůh, když měli pouze jeden exemplář, tak ho prostě nekoupily i kdyby to byla rarita jako blázen. Přitom mohly koupit druhou někde jinde, ale solidarita jim to nedovolovala.

Asi po hodině příjemně strávené mezi kytičkami jsme se přesunuli k Vaškovi Mastnému, kde jsme dokončili krásně prožitý den.

Jarouš K a „denaturovaný líh“

Asi tak před 35-ti léty, kdy byl Jarouš zaměstnán u Chirany jako specialista na opravy rentgenů a jiných složitých přístrojů, dostal úkol jet do Sokolova opravit rentgen, se kterým si předchozí kolegové nevěděli rady. Okamžitě se vypravili ještě s jedním kolegou opravit to, co druzí nesvedli. Zabrali se tak do oprav až zjistili, že už je poměrně pokročilá doba, ale měli rozdělanou část, kterou bylo nutné dát aspoň částečně do pořádku.

Tu si Jarouš všiml demižonu v rohu místnosti, s velice lákavým obsahem. Cedulka ale výstražně upozorňovala na to, že obsah je zdraví člověku nebezpečný, ale to Jarouše neodradilo od toho, aby to aspoň neochutnal. Rázem našel skleničku, kterou okamžitě naplnil záhadnou tekutinou a ochutnal. No extra dobrý to nebylo, ale už prý pil horší. Dal kamarádovi ochutnat a asi po třetí skleničce si sedli ke zdi a pokračovali v konzumaci. To už jim ale vůbec tento alkohol nepřipadal odporný, ba naopak jim začal chutnat.

Když už konzumace byla značná, tu kolega Jaroušovi povídá, jak je to vlastně s tím denaturákem a viděním? Jarouš až do té chvíle ani pořádně nevnímal, že i on vidí čím dál tím hůře, ale má-li člověk dosti upito, tak to tak nevnímá. Teď, když mu to připomněl, tak si vše uvědomil a začali oba zpytovat svědomí, že udělali chybu a že pravděpodobně ponесou následky. Došlo to tak daleko, že byli až zoufalí. Tu náhle vešla do dveří zdravotní sestra a povídá: „Chlapci, vy držíte černou hodinku?“ A rozsvítila v místnosti světlo. Tu náhle kamarádi uzřeli, čeho byla příčina jejich oslepnutí, měli takovou radost, že nejprve vzali sestřičku kolem krku a pak i sami si takto vyjadřovali štěstí nad tím, že jsou oba v pořádku.

Na obsah, kterého poměrně dosti zkonzumovali, se raději neptali, ale bylo jim zřejmé, že většinou vedoucí činitelé, aby zamezili krádeži a úbytku takto drahého materiálu, se uchýlovali k takovému uskokům. Ale to neplatilo na našeho Jarku, který přesto ochutnal. A tu teprve si všiml na skřínce u okna, jak nádherně rozkvetl fylokaktus. Jeho květy byly jednak veliké, ale také krásné. Když přišli tak si jich vůbec nevšimli, protože byly uzavřené, ale teď byly nejkrásnější na světě.

Václav Pittř

Zlatá cihla

Bylo to ještě v dobách hluboké totality, kdy jsme navštívili skleník kaktusářského sdružení Střebek. Velkou náhodou jsme byli svědky, kdy majitelé sdružení obdrželi zásilku od dobročinné organizace z Washington, D.C. Pořádně těžký balíček měl obsahovat podle dokumentace bezvýznamný minerál (čedič) a tak se naše celní správa neobtěžovala fyzickou kontrolou. Po rozbalení jsme si přečetli doprovodný dopis, jehož autorem byl sám odesílatel daru. Byl napsán roztomilou češtinou. Uvádím pro srozumitelnost jeho volný překlad.

AHOJ HOŠI

DOSLECHL JSEM SE O VAŠICH POTÍŽÍCH SE ZAJIŠTĚNÍM PŘIJATELNÉ TEMPERATURY VE VAŠEM KAKTUSOVÉM SKLENÍKU ZVANÉM STŘEBEK. POSÍLÁM VÁM PROTO MALOU POZORNOST PRO PŘÍPAD ŘEŠENÍ STAVU NEJVYŠŠÍ NOUZE.

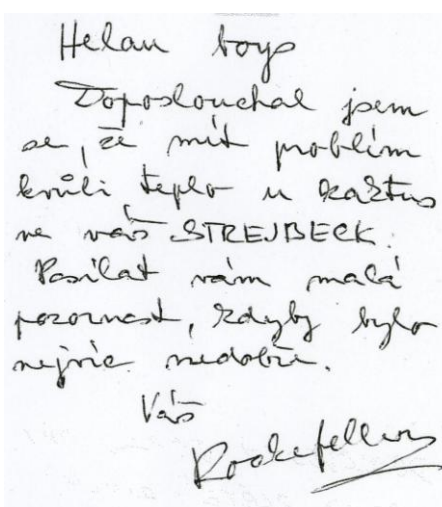
VÁŠ PŘÍTEL ROCKEFELLER

Překvapení dostoupilo vrcholu, když byl rozbalen i vnitřní obal, již na prvý pohled bylo zřejmé, že se jedná o dar 24 karátový – ZLATÁ CIHLA.

Nevím, jak chlapi s darem naložili, ale je jisté, že stejně jako je tomu s posláním Blanických rytířů, ani zde nenastal dosud stav nejvyšší nouze. Jmenovaná cihla zřejmě nebyla nikdy směněna za hotovost a ani nikdy nebyla zcizena. Střebek nezažíval krádeže, jak tomu bylo třeba u přátel Tykvarta, Pittřa a sérii vloupání ke kaktusům v Zahradnických závodech, kde cyklistická banda výrostků kradla celkem 7x. Ve Střebeku to byli jen mravenci a myši.

Ať je tomu tak či onak, jedná se již o případ dávné minulosti a neohlášení cenného daru je promlčené. Členové Střebeku se v dobrém rozešli a pořídili si každý vlastní skleník. Nechme stranou, kde na to vzali, ale budíž jim to přáno.

Závěrem dokládám kopii originálu průvodního dopisu zásilky. Vynechávám svůj podpis, jsem jen zanícený okýnkář.

Helan boys
Doposlouchal jsem se, že mít problém kvůli teplo u kaktus na váš STŘEBEK.
Poslat vám malá pozornost, když bylo nejvíce neobří.
Váš
Rockefeller

Tento zpravodaj vydává pro své členy Klub kaktusářů Plzeň, z. s., Žižkova 1663/45, 30100 Plzeň, IČ: 01798472, bankovní spojení: 2701159336/2010, klubové internetové stránky: kkpplzen.eu, náklad: 120 výtisků. Veškeré náměty, podněty, připomínky můžete sdělit každému členu výboru, e-mail: vybor@kkpplzen.eu, články a fotografie zasílejte na e-mail: Laabus@seznam.cz
Zpravodaj č. 4/2018 vyjde 13. září 2018

Bezplatně

Aloe ferox

Didierea madagascariensis

Lobivia ferox v. longispina